

ACC. N:R M. 11275 :1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

"Vi bodde i ett av brukshusen ifrån 1907 till 1936; i 29 år bodde vi i samma hus. Det var två rum och kök förstås, men man kan inte berömma huset. När vi kom dit var hela källaren full med vatten. Det var den i flera år, det var så mycket vatten så man kunde bada där. Och vinden såg ut, så. Men det har ju bättrat sig nu. Ack ja, Herre Jösses, det var bjälkar och det var ju tak på för all del, men mer var det inte. Det var inte tillstymmelse till det man nu menar med ett riktigt tak. Det var inrett ett rum på vinden, som barnen låg i. Det var brutna väggar där. Vi ordnade om så det blev eldstad där, för annars hade det varit omöjligt att bo där.

Huset var helt nybyggt när vi kom dit. Vi hade de två rummen och köket. Det var ovanligt stort i förhållande till rummen, så vi höll mest till i köket. Vi byggde själva ett litet lusthus av trä i trädgården för att ha lite plats, och så skar vi ut en lucka i väggen på huset vi bodde i. Där hyvade vi ut lite mat eller kaffe eller vad vi skulle ha. Det där gjorde vi själva.

Vi hade långt i väg att bära vatten. Första tiden fick vi tvätta hemma hur vi kunde, men sen så byggde de allmän tvättstuga, där man kunde både tvätta och baka. Den byggdes

_____strax efter att vi var komna dit, 1909 eller någonting. Alla de husen som låg där i den raden hade tvättstuga där, och så fick de skriva upp dagarna på en lista. Där hade var och en sina dagar, man fick gå och titta på listan vilka dagar man hade. Tvättade man inte då, fick man inte komma dit förrän det var turen igen. - Det fanns bakugn också i tvättstugan, där vi brukade grädda vårt bröd, det var en stor ugn. När man skulle baka, slog man sig alltid ihop några stycken. Jag var alltid tillsammans med en familj och bakade. Då började vi alltid så tidigt så vi var färdiga att sätta in brödet i ugnen mellan 7 och 8 på morgonen. Vi bakade grovt och vitt bröd och torkade skorpor och bakade blåbärskaka och strösselkaka. Vi bakte så mycket bröd på den tiden. Barnungarna skulle ju ha bröd. Vi var rätt så barnrika familjer i alla de små husen där. Fru Weise bodde precis mitt emot oss. De hade 10 barn. Det var hon som lärde oss att baka strösselkaka, för det var en tysk kaka. Till strösselkakan tog man smör och mjöl och socker och gned ihop i smulor. När vi gjorde blåbärskaka, så lade vi blåbär i degen och strödde socker på och så mosade det ihop sig. Fru Weise såväl som vi andra höll på och bakade blåbärskakor hela tiden vi hade blåbär.

När vi bakade grovt bröd, brukade vi sätta till surdeg. Siktebröd bakade vi också. Men inte knäckebröd, nej då, det hade vi aldrig. Vi hade en kärra att köra baktråget och det andra på till bakstugan. Vid 4-5-tiden på morgonen fick man börja och göra i ordning degen. Det gjorde man hemma hos sig själv, och sen när degen var färdigjäst, gick vi till bakstugan och eldade upp den stora ugnen. Vi fick skaffa ved i skogen. För det mesta var vi där och plockade veden och körde hem den på kärrorna dagen innan vi skulle baka. Vi plockade ris och pinnar som föll ner från träden.

För vår del fick vi ved och bostad av bruket under tiden vi bodde där, för vi hade månadslön. De som bodde där och hade timpenning fick köpa sin ved. Men Persson hade fast lön redan när jag kom hit. Det var 1907. Före den tiden hade jag varit på trikåfabriken i Kristianstad i tretton år.

Huset var helt nybyggt 1907. Men alla de andra likadana husen var inte alls färdiga när vi flyttade dit. Vårt hus var det tredje som byggdes. Till att börja med var det vanliga röda trähus, de såg så enkla ut då. 1916 eller så blev husen reveterade."